

Силабус навчальної дисципліни «Охорона праці в галузі та цивільний захист» Галузь знань: 07 Управління та адміністрування Спеціальність: 076 Підприємництво та торгівля Освітньо-професійна програма: «Товарознавство і логістична діяльність»	
Рівень освіти	фахова передвища
Статус дисципліни	Навчальна дисципліна вибіркового компонента
Семестр	II курс ПЗСО
Обсяг дисципліни, кредити ЄКТС/ загальна кількість годин	3 кредити/ 90 годин
Мова викладання	Українська
Що буде вивчатися (предмет навчання)	Предметом вивчення дисципліни «Охорона праці в галузі та цивільний захист» є система заходів та засобів, спрямованих на збереження здоров'я і працездатності людини у процесі праці та управління безпекою людини в умовах надзвичайних ситуацій (НС); методи і способи захисту населення у НС.
Чому це цікаво/потрібно вивчати (мета)	«Охорона праці в галузі та цивільний захист» навчальна дисципліна, яка розкриває закономірності виникнення і розвитку як техногенних надзвичайних ситуацій так і ситуацій мирного і воєнного часу, що можуть нести загрозу життю і здоров'ю людини; способи захисту і збереження життя та працездатності людини, розробки і реалізації відповідних засобів і заходів щодо створення та підтримки безпечних умов життя та діяльності людини, як повсякденних, під час трудової діяльності так і в умовах надзвичайних ситуацій. Метою дисципліни «Охорона праці в галузі та цивільний захист» є формування у майбутніх фахівців усвідомлення необхідності та компетенцій вирішувати на первинних посадах типові завдання усіх напрямків професійної діяльності з обов'язковим дотриманням вимог і стандартів охорони праці, відповідальності за особисту та колективну безпеку у повсякденних умовах та під час надзвичайних ситуацій (НС), надзвичайного, особливого та воєнного стану.
Чому можна навчитися (результати навчання)	РН1. Знати свої права, як члена суспільства, цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України. РН2. Застосовувати знання, розуміння закономірностей та сучасних досягнень у підприємницькій, торговельній, біржовій діяльності і професійною метою РН5. Здійснювати пошук, самостійний відбір інформації з різних джерел у сфері підприємницької, торговельної та біржової діяльності. РН11. Знати основи нормативно-правового забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і застосовувати їх на практиці.
Як можна користуватися набутими знаннями і	Загальні компетентності ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина

<p>вміннями (компетентності)</p>	<p>в Україні.</p> <p>ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>ЗК3. Здатність застосувати знання у практичних ситуаціях</p> <p>ЗК6. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.</p> <p>ЗК7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК8. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.</p> <p>Спеціальні компетентності (СК)</p> <p>СК1. Здатність враховувати основні закономірності та сучасні досягнення у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.</p> <p>СК2. Здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо діяльності підприємства.</p> <p>СК5. Здатність здійснювати діяльність із дотриманням вимог нормативно-правових документів у сфері підприємницької та торговельної діяльності.</p> <p>СК6. Здатність виконувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких та торговельних структур.</p>
<p>Зміст дисципліни</p>	<p>Тема 1. Міжнародні норми і законодавство України в галузі охорони праці Стан безпеки праці в світі. Соціальний діалог в Європейському Союзі й Україна. Соціальний діалог в Україні. Безпека праці в Україні. Міжнародні стандарти SA 8000 «Соціальна відповідальність» і ISO 26000 «Настанова по соціальній відповідальності». Основні принципи та впровадження соціальної відповідальності.</p> <p>Тема 2. Система управління охороною праці в організації Основні вимоги до побудови і функціонування системи управління охороною праці (СУОП). Настанова з систем управління охороною праці. Система менеджменту охорони праці та промислової безпеки. Розробка системи управління охороною праці (СУОП).</p> <p>Тема 3. Планування заходів з охорони праці та питань цивільного захисту на підприємствах Види планування та контролю стану охорони праці. Плани локалізації і ліквідації аварійних ситуацій й аварій. Функціональні обов'язки з охорони праці керівників, посадових осіб і фахівців підприємства. Оцінка стану безпеки праці в організації. Стимулювання за досягнуті результати. Порядок заохочення працюючих за дотримання вимог охорони праці.</p> <p>Тема 4. Травматизм та професійні захворювання в галузі Класифікація нещасних випадків і взяття їх на облік. Розслідування та облік нещасних випадків. Огляд місця, де стався нещасний випадок. Опитування потерпілого, свідків та посадових осіб. Визначення причин нещасного випадку.</p>

Тема 5. Спеціальні розділи охорони праці в галузі професійної діяльності.

Аналіз умов праці у галузі за показниками шкідливості та небезпечності чинників виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу. Безпека праці під час експлуатації технологічного обладнання. Нормування шкідливих речовин в повітрі робочої зони. Особливості заходів електробезпеки на підприємствах.

Тема 6. Соціальне страхування від нещасного випадку та професійного захворювання на виробництві

Завдання страхування від нещасного випадку. Принципи та види страхування. Суб'єкти та об'єкти страхування. Види страхування. Страховий ризик і страховий випадок. Фонд соціального страхування від нещасних випадків. Правління Фонду. Виконавча дирекція Фонд. Страхові експерти з охорони праці, їх функції і повноваження. Фінансування страхових виплат, соціальних послуг та профілактичних заходів. Джерела фінансування Фонду. Страхові тарифи. Страхові виплати. Обов'язки та права суб'єктів страхування від нещасних випадків. Обов'язки Фонду. Права та обов'язки застрахованої особи. Права та обов'язки роботодавця як страхувальника.

Розділ 2. Цивільний захист

Тема 1. Моніторинг та сценарний аналіз виникнення і розвитку надзвичайних ситуацій.

Основи цивільного захисту в Україні. Основні поняття і визначення. Моніторинг небезпек, що можуть спричинити надзвичайні ситуації. Класифікація надзвичайних ситуацій. Основні причини виникнення надзвичайних ситуацій та ліквідація їх наслідків. Моніторинг потенційнонебезпечних об'єктів.

Тема 2. Планування з питань цивільного захисту.

Загальні принципи планування заходів цивільного захисту. Вимоги до складу, змісту та форми плануючих документів. Методика розроблення планів з попередження надзвичайних ситуацій. Структура і зміст плану цивільного захисту об'єкта на мирний час і на особливий період. Довгострокові документи і документи підготовки цивільного захисту об'єкта господарювання в поточному році. Плануючі документи з теоретичного і практичного навчання персоналу об'єкта господарювання до дій у надзвичайних ситуаціях.

Тема 3. Надзвичайні ситуації та їх наслідки.

Надзвичайні ситуації техногенного характеру та їх наслідки. Визначення терміну надзвичайної ситуації (НС). Класифікація НС за походженням та територіальним поширенням. Причини виникнення НС. Узагальнена модель сценаріїв виникнення НС. НС технологічного характеру в разі аварії на вибухо - пожежонебезпечних об'єктах. Характеристика осередків ураження (ОУ) при вибухах і пожежах, зон радіоактивного та хімічного зараження (забруднення) місцевості, за їх розмірами, ступенів руйнівних дій, ураження людей та забруднення навколишнього середовища.

Тема 4. Надзвичайні ситуації соціально-політичного та воєнного характеру, їх наслідки.

	<p>Особливості НС соціально-політичного та воєнного характеру. Характеристики ОУ при застосуванні ядерної зброї. Уражуючі фактори, їх параметри та наслідки дій. Способи захисту людей.</p> <p>Тема 5. Захист населення і території в умовах НС.</p> <p>Захист населення і території в умовах НС). Принципи організації захисту населення і території під час НС. Основні способи захисту укриття населення в захисних спорудах (сховищах, протирадіаційних укриттях). Евакуаційні органи, їх функції. Режими радіаційного захисту робітників і службовців об'єкта. Оповіщення населення при НС. Системи централізованого, регіонального та об'єктового оповіщення населення про небезпеку. Порядок надання інформації у сфері цивільного захисту.</p>
Передумови для вивчення дисципліни	Вивчення дисципліни «Безпека життєдіяльності та основи охорони праці», біології, фізики, хімії та екології.
Стратегія оцінювання результатів навчання	<p>У процесі вивчення дисципліни «Охорона праці в галузі та цивільний захист» використовуються наступні засоби оцінювання результатів навчання:</p> <p>Поточне оцінювання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - тестування та опитування; - виконання практичних завдань; - ситуаційні завдання <p>Тематичне оцінювання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - презентації результатів досліджень; - виконання самостійної роботи; - підсумкове тестування та усне опитування по темі <p>Оцінювання відбувається за національною шкалою: «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» для здобувачів освіти на основі ПЗСО.</p>
Форма підсумкового контролю знань	Диференційований залік
Рекомендовані джерела інформації	<p>Основна література</p> <p>Охорона праці. Підручник. О. С. Ільчук, Н. П. Чикунова-Васильєва / За ред. Д. В. Зеркалова. – К.: Основа, 2014. 364 с.</p> <p>Цивільний захист. Підручник. О. І. Запорожець, В. О. Михайлюк, Б. Д. Халмурадов та ін./ Вид-во: К. : «Центр учбової літератури», 2016. 264 с.</p> <p>Додаткова література</p> <p>1. ДСТУ 2293:14. Охорона праці. Терміни та визначення основних понять. На заміну ДСТУ 2293-99; чинний від 2015-05-01. Вид. офіц. К. : Б-ка Центру з безпеки на трансп., 2015. 16 с.</p> <p>2. ДСТУ EN 2:2014 Класифікація пожеж (EN 2:1992; EN 2:1992/A1:2004, IDT). На заміну ГОСТ 27331-87: чинний від 2016-01-01 Наказом від 30.12.2014 № 1494 Про прийняття європейських та міжнародних нормативних документів як національних стандартів України, змін до національних стандартів України, скасування національних стандартів України та міждержавних стандартів в Україні.</p>

	<p>3. Кодекс законів про працю України: Кодекс України від 10.12.1971 р. № 322-VIII: станом на 10 серп. 2022 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-</p> <p>4. Кодекс цивільного захисту України : Кодекс України від 02.10.2012 р. № 5403-VI : станом на 06 серп. 2022 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17#Text (дата звернення: 07.08.2022).</p> <p>Інформаційні ресурси Офіційний портал Верховної Ради України – Режим доступу: http://portal.rada.gov.ua Офіційний сайт Державної служби України з надзвичайних ситуацій – Режим доступу: https://dp.dsns.gov.ua/ Офіційний сайт Державної служби України з питань праці – Режим доступу: http://dsp.gov.ua/ Офіційний сайт Ради національної безпеки і оборони України – Режим доступу: https://www.rnbo.gov.ua/ Офіційний сайт Фонду соціального страхування: http://www.fssu.gov.ua/fse/control/main/uk/index</p>
Циклова комісія	<p>природничо-математичних дисциплін https://utek.uz.ua/tsyklova-komisiya-pryrodnycho-matematychnyh-dystsyplin/</p>
Викладачі, які забезпечують викладання дисципліни	<p>Денчиля-Сакаль Г.М., спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, кандидат біологічних наук https://utek.uz.ua/tsyklova-komisiya-pryrodnycho-matematychnyh-dystsyplin/</p>
Рік введення	<p>Розглянуто та схвалено на засідання ц/к природничо-математичних дисциплін 29 серпня 2023р., протокол №1, введено з 01 вересня 2023 року.</p>